

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres referanse	Vår referanse	Saksbehandler	Dato
	12/05765-3	Ann Christin Eidsmo	04.06.2012

Arbeidsdepartementet - NOU 2012:6 - Arbeidsrettede tiltak - Svar på høring

Utvalget har foretatt en gjennomgang av skjermede virksomheters rolle og plass i arbeidsmarkedspolitikken, og har fremmet forslag til hvordan de arbeidsrettede tiltakene for personer med nedsatt arbeidsevne bør innrettes i fremtiden. Utvalget har blant annet anbefalt mer bruk av tiltaksplasser i det ordinære arbeidslivet, større vekt på individuell tilpasning og en forenkling av de arbeidsrettede tiltakene.

Hovedmålsettingen om å få flere i arbeid og færre på trygd har vært sentralt for flere av reformene på arbeids- og velferdsområdet de siste årene jamfør kapittel 4.6. Til tross for betydelig satsning er det behov for stadig vurdering og videre utvikling av innsatsen for å gjøre den mer treffsikker og få til en bedre måloppnåelse.

Arbeids- og velferdsetaten har det koordinerende ansvaret for å få personer med nedsatt arbeidsevne avklart og formidlet til yrkesdeltakelse. Avstanden mellom enkeltindividets muligheter og begrensinger og arbeidslivets krav og forventinger, avgjør hvilke tiltak som er hensiktsmessige og nødvendige se kapittel 6.2. Gjennom en grundig arbeidsevnevurdering avdekkes gapet mellom individets ressurser og de krav arbeidsgiverne stiller. Arbeidsevnevurderingen danner grunnlaget for hvilken aktivitetsplan som utarbeides med delmål og hovedmål. Med bakgrunn i disse vurderingene kommer Arbeids- og velferdsetaten og brukeren fram til et sett at virkemidlene for å nå de mål som settes se kapittel 5.2

Arbeids- og velferdsetaten benytter profesjonelle tiltaksarrangører som gjennomfører arbeidsrettede tiltak på oppdrag fra Arbeids- og velferdsetaten kapittel 8.2. Det skilles mellom forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter (skjermede virksomheter) og anbudsbaserte tiltaksbedrifter. Finansiering og anskaffelse kommer vi ikke nærmere inn på i vår uttalelse. I tillegg til nevnte tiltak benyttes også offentlige og private utdanningsinstitusjoner samt ulike helsetjenester som samarbeidspartnere i prosessen for tilbakeføring til arbeidslivet.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Orgenhet:
Administrasjonsavdelingen
Postadresse:
Postboks 2560
7735 STEINKJER

Besøksadresse:
Seilmakergata 2
7735 STEINKJER
Org.nr.:
938 967 091

Telefon:
+47 74 11 10 00
Bankkonto:
4410.06.00290

E-postadresse:
postmottak@ntfk.no
Internet:
www.ntfk.no

Det kommer fram i kapittel 6 at tiltaksdeltakere med utviklingshemninger og sosiale eller rusrelaterte problemer deltar i større grad enn andre grupper i tiltak i forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter. Under halvparten av de tidligere deltakerne i forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter er i arbeid ett år etter avgang fra tiltak. Overgangen til arbeid varierer med hva som var hovedtiltaket, noe som trolig gjenspeiler variasjon i hvor langt deltakerne i ulike typer tiltak står fra arbeidslivet (kapittel 6) Det er viktig å avklare om målene som den enkelte setter seg er realistiske. Vil deltaker ha ressurser til å bli selvforsørget ved lønnet arbeid, eller er vedkommende aktuell for tilrettelagt arbeid i arbeidsmarkedsbedrift, kommunale arbeidssamvirketiltak med arbeidstrening og arbeid også kalt vekstbedrift eller en aktivitetssentral med bredere spekter av aktivitet jmfør kapittel 3.1.

Noen av utvalgets medlemmer ønsker at etaten selv skal drive mer oppfølging av brukerne, mens andre medlemmer mener at etaten, når det gjelder brukere med mer sammensatte behov, først og fremst bør fokusere på forvaltningsoppgavene og oppfølgingsoppgavene knyttet til samarbeidet med de eksterne tiltaksarrangørene se kapittel 18.

Hvordan etaten skal prioritere sine arbeidsoppgaver, bør eierne angi retningen om. For at mennesker skal gis muligheter, må etaten ha gode kunnskaper om og kontakter i arbeidsmarkedet. Arbeids- og velferdsetaten er organisert slik at flere aktører opererer på ulike nivå i virksomhetene, her er et uutnyttet potensiale mellom NAV arbeidslivssenter og det lokale NAV kontoret. Samarbeidet her bør styrkes slik at allerede eksisterende virkemiddelbruk kan utnyttes på en bedre måte. Innsalget bør styrkes overfor arbeidsgiverne, om fordelene ved å være en inkluderende bedrift. Arbeids- og velferdsetaten har ett fortrinn i forhold til de forhåndsgodkjente bedriftene og de anbudsbaserte tiltaksbedriftene. For det første er de til stede i alle landets kommuner, og for det andre har de mulighet til å gi både økonomisk støtte, oppfølging og hjelpemidler i tilbakeføringsprosessen. Disse mulighetene har ikke de andre tiltaksarrangørene.

Gjennom IA- avtalens delmål 2 har alle våre virksomheter i Nord- Trøndelag fylkeskommune forpliktet seg i tett dialog med tillitsvalgte, verneombud og øvrige ansatte å åpne opp våre virksomheter, for at personer som står utenfor arbeidslivet som Arbeids- og velferdsetaten har avklart og som har behov for utprøving, får utprøvd sin arbeids- og funksjonsevne i det ordinære arbeidslivet. Dette forutsetter at Arbeids- og velferdsetaten sikrer bistand gjennom økonomiske og kompetansemessige tiltak, samt annen tilrettelegging.

Vi som IA-virksomhet kan gi en arena for faglig og personlig utvikling. Dette bidrar til ny arbeidserfaring og referanser for videre jobbsøking. Vår erfaring er at en god avklaring i forkant, underveis og i etterkant av arbeidspraksisen, gjør at arbeidsgiver kan gi den oppfølging og tilrettelegging som er nødvendig. I de tilfeller Nord-Trøndelag fylkeskommune har tilsatt deltakere i fast jobb, er dette i tett og god relasjon til NAV- kontoret og NAV Arbeidslivssenter. De nye virkemidlene som nevnt i kapittel 4.5.3 og i kapittel 5 med TULT og lønnstilskudd for å nevne noen samt tilretteleggingsgaranti for hva man kan forvente av økonomisk støtte og hjelpemidler, gir trygghet, forutsigbarhet og langsiktighet for arbeidsgiver, noe som gjør at jobbtilbud er mulig å tilby, se kapittel 5.10.3.

Bistandsbehov og avstand til arbeidslivet bør være avgjørende for om tiltakene skal være i ordinært arbeidsmarked eller i skjermet virksomhet. De som er lengst unna arbeidsmarkedet, bør få tiltak i arbeidsmarkedsbedriftene som en avklaring og treningsarena til om de kan bli konkurransedyktige på lik linje med andre arbeidssøkere. De deltakerne som står i fare for eller allerede har en uførepensjon, bør i større grad gjøres kjent med de ordninger Arbeids- og velferdsetaten har til å kunne forsøke seg ut i jobb igjen. Reaktivisering av uførepensjonister bør igjen få større fokus. Mange er ikke kjent med muligheten til å fryse pensjonen i fem år ved overgang til arbeid, uten å måtte søke om uførepensjon på nytt hvis de ikke lykkes. Viser her til Varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet kapittel 13.7. og kapittel 5.8.4 forsøk med tidsubestemt lønnstilskudd TULT. Det siste virkemidlet er effektivt, men lite benyttet da det belastes det enkelte lokale Nav- kontors tiltaksbudsjett. Lang flere personer kunne i dag hatt muligheten til å være i jobb, hvis finansieringen hadde vært organisert på en annen måte. Alternativet kunne vært uførepensjon som lønnstilskudd.

Utvalget har ikke samlet seg om en modell for de arbeidsrettede tiltakene, men foreslår tre alternative modeller.

- I hvilken grad man ser det som ønskelig og mulig å øke bruken av ordinære virksomheter som arena for den arbeidsrettede bistanden
- I hvilken grad Arbeids- og velferdsetaten selv skal produsere tjenester for de brukergruppene som i dag er i tiltak i forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter
- I hvilken grad det skal åpnes for andre aktører enn forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter

Nord - Trøndelag fylkeskommune tror ikke det finnes en fasiløsning på hvilken modell som er å foretrekke. Slik det er i dag benyttes modellene samtidig på en komplementær måte. En styrking av de to førstnevnte vil forhåpentligvis bidra til å øke forståelsen og nærheten til arbeidsmarkedet. I dag oppleves at manglende forståelse for arbeidsgivers utfordringer ikke er godt nok kjent, og at derfor muligheten til å bruke de arenaene lukkes. Hva med å øke spørrekompetansen også hos bedriftene, i dag oppleves det tilfeldig hvilken bistand virksomheten får, avhengig av saksbehandler og NAV- kontor. Vår erfaring er at muligheten for jobb økes, ved å være der jobbene er. Innsatsen må settes mellom deltaker og virksomhet. Vi gir derfor vår tilslutning til utvalgets konklusjon med mer bruk av tiltaksplasser i det ordinære arbeidslivet, større vekt på individuell tilpasning og en forenkling av de arbeidsrettede tiltakene.

Vennlig hilsen

Astrid Haugskott Dahl
Personalsjef

Ann Christin Eidsmo
Spesialrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.